

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 317/2010-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. februára 2011 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval sťažnosť K. B., B., a A. B., B., zastúpených advokátkou JUDr. E. B., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 12/1999 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. B. a A. B. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 12/1999 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava IV p r i k a z u j e vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 12/1999 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. K. B. a A. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € (slovom šesťtisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava IV p o v i n n ý vyplatiť im do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV j e p o v i n n ý uhradiť K. B. a A. B. trovy právneho zastúpenia v sume 305,84 € (slovom tristopäť eur a osemdesiatštyri centov) na účet ich právnej zástupkyne JUDr. E. B. do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. marca 2010 doručená sťažnosť K. B. a A. B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 12/1999; zároveň sťažovatelia namietali porušenie čl. 1 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy.

2. Sťažovatelia navrhli vydať nález, ktorým ústavný súd vysloví, že nekonaním okresného súdu vo veci sp. zn. 6 C 12/1999 boli porušené ich označené základné práva, že nečinnosťou okresného súdu došlo aj k porušeniu princípov právneho a demokratického štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 144 ods. 1 ústavy, a zároveň žiadali priznať im primerané finančné zadosťučinenie v sume 33 200 € a náhradu trov konania.

3. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že sťažovatelia sa ako vlastníci bytov na ... v B. domáhali žalobou podanou 27. januára 1999 na okresnom súde ich vypratania, pretože ich neoprávnene obývali odporcovia. Neskôr svoj návrh rozšírili aj o náhradu škody,

ktorá im vznikla z dôvodu neoprávneného užívania týchto bytov. Vo veci však nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté, hoci dĺžka konania už presiahla jedenásť rokov. Sťažovatelia poukázali na nehospodárne a neefektívne konanie okresného súdu a na skutočnosť, že v konaní už boli vynesené štyri zrušujúce uznesenia Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Sťažovatelia prejavili nespokojnosť s postupom okresného súdu, ktorý má podľa ich názoru za následok, že zo spočiatku jednoznačného sporu sa stal spor neprehľadný a komplikovaný. Sťažovatelia sa snažili domôcť nápravy podaním sťažnosti na prietahy predsedovi okresného súdu z 31. marca 2004 a 21. júna 2005, ako aj opakovanou sťažnosťou zo 17. februára 2006, avšak neúspešne.

4. Ústavný súd uznesením zo 7. septembra 2010 prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie iba v časti namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy; vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

5. Predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení z 1. decembra 2010 v podstatnom uviedla, že v konaní bolo zrealizovaných množstvo procesných úkonov, vydaných pár rozhodnutí, ktoré krajský súd zrušil, sťažovatelia viackrát zmarili pojednávanie tým, že sa naň nedostavili, a tiež viackrát upravovali svoj návrh. Preto žiadala sťažnosti nevyhovieť.

6. Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 12/1999 zistil, že spis sa celkovo 39,5 mesiacov nachádzal na krajskom súde z dôvodov rozhodovania o opravných prostriedkoch a doteraz nie je konanie skončené, hoci toto konanie trvá už vyše 12 rokov.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

8. Účelom základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu a ku ktorej dochádza až právoplatným rozhodnutím.

9. Primeranosť dĺžky civilného konania, a teda aj predmetného konania treba skúmať a preverovať v každom prípade osobitne a vo svetle konkrétnych okolností prerokovávanej veci. V tejto súvislosti už bol v judikatúre ústavného súdu i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva pomenovaný celý rad kritérií, podľa ktorých možno posudzovať primeranosť dĺžky konania s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu. Ide o charakter prerokovávanej veci, teda hlavne o jej skutkovú a právnu zložitosť, závažnosť, rozsiahlosť či obsažnosť dokazovania, ďalej o spôsob správania účastníkov a samotného sudcu v priebehu konania a pod. (porov. *Philis v. Grécko* 1997, *Pélissier a Sassi v. Francúzsko*, I. ÚS 257/08, I. ÚS 413/08 a I. ÚS 154/2010 a pod.).

10. Po zvážení uvedených kritérií dospel ústavný súd k záveru, že sporná vec o ochranu vlastníckeho práva zjavne prekračuje ústavné medze primeranosti tohto konania, a to aj napriek určitej zložitosti v zisťovaní skutkového stavu a najmä pri diametrálne odlišnom prístupe účastníkov k predmetu konania. V Občianskom súdnom poriadku (ďalej len „OSP“) je však dosť procesných inštitútov, ktorých správne použitie zabezpečí, aby bolo rozhodnuté bez zbytočných prietahov, či v primeranej lehote (porov. § 6, § 100, § 114, § 117, § 119 a pod. OSP). Totiž požiadavku, aby ochrana práv bola poskytnutá v primeranej dobe, netreba osobitne odôvodňovať. Je zřejmé, že len rýchla ochrana subjektívnych práv

môže byť dostatočne spravodlivá a účinná, šetriaca náklady nielen účastníkov konania, ale aj samotného súdu a pôsobí aj preventívno-výchovne či stabilizujúco a dôveryhodne na ostatných občanov.

11. K zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní na okresnom súde došlo jednak samotným nekonaním sudcu a jeho neefektívnou činnosťou, keď síce vykonával rôzne procesné úkony, ale zatiaľ bez podstatného vplyvu na meritórne a hlavne právoplatné skončenie danej veci. V tejto súvislosti treba však dodať, že aj správanie sťažovateľov prispelo k celkovému predĺženiu konania, keď mnohokrát zostali v spore pasívni, neustanovili sa na pojednávanie, menili návrh na začatie konania a pod. Okresnému súdu tiež nemožno pričítať na ťarchu dobu vyše 3 rokov, keď sa spis nachádzal na krajskom súde v súvislosti s rozhodovaním o opravných prostriedkoch.

12. Aj napriek tomu a celkovej dĺžke konania ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľov konať a rozhodnúť v primeranej dobe, či bez zbytočných priet'ahov, prikázal okresnému súdu ďalej konať vo veci bez zbytočných priet'ahov a priznal sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie v sume 6 000 € (čl. 127 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy) zohľadňujúc pritom doterajšiu dĺžku konania (mimo odvolacieho konania, ktoré namietané v sťažnosti nebolo) a konkrétne okolnosti prípadu (aj správanie sťažovateľov).

13. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľov za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2010 v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 305,84 € (2 x 120,23 €, spolu 240,46 € a 2 x 7,21 €, spolu 254,88 € + 20 % DPH, t. j. 50,96 €). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov v spojení s § 149 OSP).

14. Vzhľadom na čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2011